

A Zsidó Közösségszervező szakos hallgatók Sopron – Bécsi látogatása

Két napos kiránduláson jártunk a „zsidó környezetünk védelme” óra keretein belül. Sommer László tanár úr jóvoltából megnézhattunk és megismerhettünk olyan területeket, melyekről eddig talán nem is hallottunk.

Reggel 7-kor indultunk a Blaha Lujza térről. Ekkor már kaptunk tájékoztatást mi lesz az ütemterv, miket fogunk látni, milyen szabályokat tartsunk be. Ez kiváltképp fontos volt, mert kevés idő lévén igen szoros határidőket kellett tartanunk.

Győrben a helyi hitközség elnöke Villányi Tibor várt minket. Beszélt a győri zsidóság jelenlegi működéséről, aktivitásáról. Láthattuk a zsinagóga bejárata előtt álló emlékművet, melyen a második világháború idején elhunyt gyermekek nevét és korát olvashattuk.

A zsinagógában folytatódott a tájékoztató. Most személyesen is láthattuk azokat az elemeket, melyről az utazás folyamán hallhattunk.

Ezek után az elnök a zsinagóga mellett egy terembe kísért minket, amit ugyanúgy imádkozásra és tanulásra alakítottak ki. Itt is megtalálható volt a tóra szekrény, a tóraolvasó szekrény. Képeket láthattunk régi ünnepélyekről (Hanukáról, Purimról), Scheiber Sándorról és még sok különleges emlékről. Illetve megtekinthettük itt a győri mártírok emlékkönyvét is.

Villányi Tibor még ekkor sem hagyott minket magunkra. Átkísért minket a „Menház”-ba. Itt egy kiállítás található, mely segítségével a más vallással rendelkezők is könnyedén megismerhetik a zsidó vallást. Szépen feldíszített asztalokkal nézhettük meg milyen egy shábáti asztal, illetve hogy mi mindennek kell elhelyezkednie a széder tálon. Láthattuk az élet négy szakaszát (a születést, a bármicvót illetve bátmicvát, a házasságot, és az elmúlást)..

Itt még láthattunk egy igazán régi emléket, egy régről megmaradt tóraszekrény takarót, ami nagyon szépen megőrizte az állapotát

A múzeum része egy szoba, mely a holokauszt fájdalmas emlékét tárta elénk.

Itt az utolsó állomás a kultúrterem volt, mely 80 fő befogadására képes, és ahol rendszeresen vannak előadások.

A következő állomásunk (még szintén az elnök úr kíséretében) a győri zsidó temető volt. Már azt is fantasztikus volt látni, hogy ez a temető nem összeomlott és beszakadt sírokból állt. De meglepetésünket talán még az is tetézte, hogy a temető gondnoka nem más, mint Gáti Oszkár, az Egyetem volt oktatója, aki egyben a Győri Színház igazgatója is. Ő fogadott minket érkezésünkkor.

A temetőn belül megnéztük a holokauszt áldozatai emlékére állított építményt, melyben a férfiak elmondták a kádist.

A temető még egy különlegességgel szolgált. A ravatalozóban embert ábrázoló freskók találhatóak, amely a zsidó szokásoktól merőben eltérő.

Az utunk innen Abdára vezetett, ahova az elnök úr vezetett el minket. Ez úton is köszönjük Villányi Tibornak a sok segítséget, az érdekes ismertetőket, és azt, hogy ránk ennyi időt szánt!

Abdára menet Győrfi Dorittól hallhattunk Radnóti Miklós életéről. Emlékművénel meghallgattuk a „Nem tudhatom...” című versét.

Sopronban a zsidó negyed volt az állomásunk. Először egy emléktáblát néztünk meg, mely arra emlékeztetett, hogy hol állt a neológ zsinagóga.

A következő egy gótikus zsinagóga volt, mely ma már múzeumként üzemel. Két teremben tekinthettük meg, milyen lehetett a zsinagóga belső része eredeti állapotában, illetve kellékeket láthattunk az ünnepekhez. udvarában található egy ma már használaton kívüli is. A zsinagóga előtti utcán, különleges módon emlékeznek meg a holokauszt áldozatairól.

hogy
Az
mikve

udvar főintézője Samson Wertheimer főrabbi volt, aki I. Lipót, I. József és III. Károly alatt 1694-től 1709-ig irányította az udvar és az Esterházyak gazdasági ügyeit. Az ő nevéhez fűződik a kismartoni zsidó negyed újjáépítése. Zsinagógát, fürdőt, iskolát, tanítóképzőt építtetett. 1696-ban Esterházy Pál herceg a család 20 évi szolgálatáért kastéllyal ajándékozta meg. Wertheimer a kastélyt átalakítva magánzsinagógát létesített benne, mely abban az időben Wertheimer-iskolaként volt ismert. 1795-ben a települést súlyos tűzvész pusztította el. A zsinagóga újjáépítése egészen 1832-ig húzódott, amikor a zsidó közösség már 908 főt számlált. 1784-ben Ausztria egyik leggazdagabb borkereskedő családja, a Wolfok telepedtek le itt. 1875-ben megvásárolták a Wertheimer-kastélyt is. Wolf Sándor 40 év alatt 26 ezer darabos gazdag gyűjteményt halmozott fel zsidó művészeti alkotásokból és házában zsidó múzeumot rendezett be. 1910-ben Alsókismartonhegynek 348, túlnyomórészt német anyanyelvű (268 fő) lakosa volt. A trianoni békeszerződésig Sopron vármegye Kismartoni járásához tartozott. 1938-ban Kismartonhoz csatolták. Amikor a nácik bevonultak Ausztriába, megszűnt a zsidó közösség 250 éves önrendelkezési joga. 1938. november 9-én lerombolták a zsinagógát. A 441 kismartoni zsidóból 245 élte túl a háborút. 1982-ben az ősi Wertheimer-Wolf kastélyban nyílt meg a Zsidó Múzeum.

Sajnos itt csak rövid időt tudtunk tölteni, mivel vártak minket 10:00-re a következő helyszínre Bécsbe. Itt két egymás mellett található intézményt néztünk meg.

Először egy sport intézményt, az úgynevezett Hakoah épületében jártunk. Az igazgató várt minket. Részletesen beszámolt nekünk arról, hogy a Bécsi zsidó lakosság 65%-a jár oda, így a fenntartások költségei miatt mindenki előtt megnyitották a sportolási lehetőséget. Van csapatuk, mellyel készülnek a Maccabiára. A mellettük lévő zsidó iskola tanulói is ide járnak tornaóra, ez által is próbálják a gyerekeket készíteni arra, hogy később is járjanak az intézménybe sportolni. A fenntartási költségek jó részét a biztonsági intézkedés adja ki.

Egy iskola található a sport centrum mellett. Nagyon szigorú biztonsági ellenőrzés által juthattunk csak be ide, ahol a gazdasági igazgató várt minket. Végig jártunk minden emeletet.

Lehetőséget kaptunk, hogy minden szintet végig járjunk. Egészen az óvodától a zsinagógáig mindent bemutatott. 3 részre tagolható az iskola: óvodára, általános iskolára és gimnáziumra. Mindhárom területre 140-140-140 gyerek jár. A havi tandíj 190-500 Euroig terjed (korosztály szerint emelkedik), de ahol anyagi problémák indokolják, biztosítják, hogy havi 40 Euro befizetése elegendő legyen. Kizárólag igazoltan zsidó gyerekek járhatnak ide. Nagyon fontosnak tartják, hogy a tanulók számára fontossá váljon az identitásuk, és mindezt nem kényszerrel érik el a gyerekeknél. Az igazgató elmondta nekünk, hogy minden reggel az iskola zsinagógájában együtt imádkoznak. Ugyanakkor, ha van olyan gyerek, aki nem szeretne imádkozni, akkor ebben az időszakban biztosítanak egy külön termet, ahol egy pedagógus beszélget a tanulóval arról, hogy miért zárkózik el az

imádkozástól. Az így felderített problémák/kétségek megbeszélése útján segítenek ezeknek a gyerekeknek.

Köszönetet mondunk mind a sportintézmény, mind az iskola igazgatójának, hogy ilyen kedvesen fogadtak minket!

Ezután tovább mentünk Bécs belvárosába, ahol meglátogattuk a Juden platzot. Megnéztük mindkét zsidó múzeumot, illetve a holokauszt emlékművet. Az egyik múzeumban volt szerencsénk megnézni egy feltárt földalatti zsinagógát.

Az úton hazafelé Sommer László tanár úr összefoglalta a két nap eseményeit. Neki is szeretnénk köszönetet mondani, hogy biztosította számunkra ezt a lehetőséget! Olyannyira jól terelgette a csapatot, hogy igazi közösséggé kovácsolódtunk, és ennek megfelelően nagyon hatékonyan és gördülékenyen tudtunk együtt dolgozni. Ez által, nemcsak hogy csodálatos helyeken járhattunk, hanem közben a közösség szervezésbe is beeláthattunk. Mindez úgy sikerült, hogy nem csak egy csoport, hanem több évfolyam, és több szak is részt vett ezen a kiránduláson.

Már az utazás alatt is igen érdekes információkat hallhattunk olyan városokról, ahova nem tudtunk elmenni. Nemesnyik Judit Győr zsinagógájáról, Piri Attila a pannonhalmi zsidó múltról, Pogácsás László, pedig Gulyás Margit által készített dolgozatból, Pápa zsidó emlékeiből, dr. Vámos Ágnes Kapuvárról, Kaufman Zsuzsa Balfról, majd a helyszíneken Nádori Lídia Sopronról, Vörös Katalin az Eisenstadti zsidóságról, Schranecz Rebeka Juden Platzról tartott színvonalas idegenvezetést, illetve előadást.

Győrfi Dorit és Kaufman Zsuzsa
I. évfolyamos

Zsidó közösségszervező szakos hallgató